

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2.50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудні.
Редакция, администрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманна.
Рукописи звертає ся тільки на попереднє застереження. — Рекламациі неопечатані візьмає від порта. — Оголошеня згадані приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Натслаім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Краса господарка в числах.

З розісланого краєвим віділом замкнення рахунків краєвих фондів за р. 1899. довідуємо ся, що висліди фінансової господарки краєвого виділу в минулім році випали корисніші, чим припускано в часі весняної сесії соймової. Тоді говорено про недобір в висоті 200.000 зр., забуваючи, як показало ся ізяти в рахубу поважну звишкку доходу з додатків до податків, яка в значній мірі підтримувала фінанси краю. Так отже замкнене рахунків виказує лише недобір в сумі 43.265 зр.

В доходах чинять, як звісно, головну рубрику додатки до податків. Они принесли в 1899. р. 6,844.813 зр. — а що преліміновано 6,655.394 зр., то доходи були висшими о 189.420 зр. Друге значне жерело доходів полягає на краєвих акцизних оплатах; они принесли місто прелімінованої суми 810.000 зр., суму 829.081 зр., т. є о 19.081 зр. більше; се треба приписати більшому оплачуваню залеглих з попередних літ і кориснішому арендованю деяких провінційних округів. Доходи з краєвих доріг доставили 309.296 зр. (о 31.362 зр. більше); надвишки доходів від дотованих заведень — 75.510 зр. (о 43.189 зр. більше); доходи зі спродажи мисливських карт 12.918 зр. (о 7.918 зр. більше).

До замкнення рахунків краєвого фонду залучено також замкнене рахунків шкільного фонду. Оно цікаве тим, що виказує загальну суму розходів на народні школи, з якої краєвий фонд покриває лише недобір, т. є часть другими доходами не покрити. Отже розходи на народні школи винесли разом 4,111.885 зр., — з чого на платню учителів припадає 3,525.913 зр. На покритє сего 4 мільонового видатку складають ся: власні доходи шкільного фонду в квоті 206.391 зр.; додатки до податків і добровільні prestaції громад та двірських областей в квоті 1,011.940 зр.; і трипроцентний окружний додаток в квоті 307.690 зр. — разом 1,526.021 зр. Лишає ся недобір 2,585.864 зр., який покрив краєвий фонд.

Се обчисленє видатків на народні школи Галичини не обнимає львівських шкіл, які громада міста Львова удержує виключно з власних фондів.

Розходи преліміновано в бюджеті на 1899 р. в сумі 9,685,706 зр., а дійсно винесли 10,109.364 зр. — отже були висші о 423.658 зр. Доходи преліміновано на 9,686.296 зр., а дійсно вплинуло 10,066.099 зр., т. є. більше о 379.803 зр. З зіставлення розходів з доходами виходить недобір в сумі 43.265 зр. Сей недобір покрито часово титулом задатку з фонду вивінована краєвої каси, котрий зверне ся згаданому фондови з бюджета на р. 1901.

В поодиноких рубриках замкнення рахунків находимо слідуєчі цифри:

Розходи репрезентації краю 110.311 зр. (о 2.655 зр. більше, ніж преліміновано); розходи управи 334.569 зр. (о 924 зр. менше); розходи лічення бідних хорих 1,190.362 зр. (о 195.362 зр. більше); роз-

ходи щеплення віспи 77.512 зр. (о 643 зр. більше); санітарні розходи 35.109 зр. (о 5.090 зр. менше). Велика різниця в розходах лічення вийшла не лиш наслідком теперішнього природного прибільшення дотичних случайв, яке також і задля значних задатків (62.857 зр.), даних провінційальним шпиталям на будову або реконструкцію, а також в наслідок відкриття нового загального шпитала в Гусятині.

Розходи на цілі образованя і просвіти винесли 3,038.735 зр. — о 127.153 зр. більше, ніж було преліміновано. Причиною сего значного перевиснення є о 162.773 зр. більший розхід на народні школи. За се на покритє недобору шкільного емеритального фонду видано о 33.868 зр. менше, ніж було преліміновано. Консервация історичних памятників коштувала край 45.400 зр. (о 1.981 зр. більше), кватирункове жандармерії 247.758 (о 11.556 більше). Розходи на комунікації винесли суму 1,687.512 зр. (о 32.559 зр. більше), а ділять ся: на дороги 1,244.172 зр. (о 28.760 зр. більше) і залізниці 443.339 зр. (більше о 3.799 зр.). В тих розходах на залізниці містять ся сума 377.000 зр. на дальшу дотацию залізничного фонду. На шупасництво видано 22.266 зр. (о 3.734 зр. менше, ніж преліміновано). На водні будови і меліорациі видано 584.920 зр. (о 1.206 зр. менше), на цілі рільництва і гірництва 640.585 зр. (о 3.408 зр. менше), на піднесенє ремесел і промислу 211.873 зр. (о 13.381 зр. менше). Розходи на опроцентованє і амортизацию краєвих довгів винесли 1,466.729 зр. (о 3.848 зр. більше, ніж було преліміновано). Наконєць ріжного рода розходи вчинили суму 344.339 зр. (о 67.167 зр. більше, ніж преліміновано). Се перевисненє бюджету наступило з причини закупна землі під будову нового крила соймового будинку від ул. Міцкевича, що потверджено рішенем сойму в 1890 р., однак в бюджеті на р. 1899 не могло бути ще поміщенє.

Відношенє поодиноких відділів до загалу видатків представляє ся так, що видано: на просвіту 30.0%; здоровлє 13.3%; комунікації 16.6%; економічні цілі 14.2%; публичне безпеченство (жандармерия, шупасництво, добродійність) 2.9%; заряд 4.4%; краєві довги 14.5%; иньші видатки 4.1%.

Вісти з Канади.

Для відомости наших канадійських поселенців подає амер. «Свобода» ось які важні постанови тамошнього правительства що-до іміграції та кольонізації краю:

1) Поселенець, котрий має право взяти собі другу дарову фарму, не мусить будувати хати на новій фармі, як то давно було, але може мешкати на своїй першій фармі

2) Поселенець може мешкати при своїх родичах, кривних, не конче на своїй фармі, але свою фарму мусить відповідно до приписів обробляти.

3) Если поселенець одержить фарму, котра має 80 акрів, платить при записі не 10, але 5 дол.

4) Землі, котрі ряд мав на продаж, а відтак перемінив їх на дарові, можуть купити по ціні 1 дол. за акер ті люде, котрі не мають права на землю дарову. Обовязки мусять сповняти такі, які приписують ся для гомстедів.

5) Право власности не буде на будуче задержане з тої причини, що поселенець винен збіже на засів правительству — лиш кождий дістане свій акт власности по сповненю обовязків правами назначених, а довг за засів буде в акті власности назначений.

6) За почином міністра внутрішних діл вийшло право, котре увільняє від поруки за збіже на засів тих фармерів, котрі взяли від правительства збіже в часі від 1885 року. Тут треба замітити, що тоді, коли правительство дозволило видавати збіже на засів фармерам, жадало двох ручителів. І поки відповідна сума за то збіже не була звернена, не міг ні позичаючий, ні его два ручителі одержати права власности землі. Тепер після нового права одвічальний перед правительством за свій довг є лиш сам довжник і той довг не стоїть єму на перешкодї до набутя права власности землі.

7) Місцеві агенти (Dominion Land Office Agents) мають право видавати жадані повномочія для тих осіб, котрі яко заступники тих осіб являють ся, що хотять гомстеди взяти. Давніше в таких справах треба було удаватись до головного уряду в Оттаві, що потягало за собою багато страти часу і заходів.

8) Для тих осіб, котрі мешкають далеко від головніших міст, утворено заступництва агенцій по різних дистриктах. Тоті суть уповномочені видавати права власности землі, пермітів на дерево, сіно і т. и. Через те ошаджено фармерам багато часу і коштів.

9) Після давнішого права продавано шкільні землі під слідуєчими условіями: Пяту часть купної ціни треба було заплатити з гори, а прочу суму в чотирох річних ратах разом з 6 процентом. Сей закон, за старанем теперішнього міністра улучшено в той спосіб, що люде, котрі хотять набути шкільні землі, можуть їх сплачувати довільними ратами. Новий закон позволяє в десятиох ратах сплату. Для незаможних фармерів є се велике добродійство.

10) Поселенці, котрі на своїх фармах не мають достаточного дерева, мають право дістати так званий «permit», на підставі котрого можуть дістати стілько дерева на правит. землях, кільки потреба їм на опал і на необхідимі потреби.

11) Вийшло розпорядженє, на підставі котрого вільно фармерам 3000 стіп материялу нарубати в правительственных лісах на будову публичних будинків, як школи і т. ин.

12) В Манітобі і північно-західних териториях заряджують безнастанно нові резерви лісові, а старі отвирають для ужитку поселенців. В тих отворених резервах вільно сусідним фармерам рубати дрова, если викажуть ся позволенєм, але лиш для власного ужитку — на продажу не вільно там дерева рубати.

12) В протягу двох послідних літ видано дуже корисні розпорядженя в цілі охорони против нищеню лісів.

13) Поселенцям на рядових землях в Британській Колумбії позволено цілковите уживанє дров так на своїх фармах як і на рядових, за позволенєм.

Сіно.

13) Розпоряджено, щоб не-фармерам не да-

вати дозволення косити сіно, хіба би фермери мали его досить.

Пасовиско.

14) Уживане пасовиска на державних і земліничих землях є у всіх провінціях дозволене.

Угле.

15) Угле дозволяє ся для домового ужитку так на шкільних землях як і на правительственных копати.

16) Вийшло також таке корисне право: Поселенець, котрий сповнив всі свої зобовязання зглядом занятої фарми і мав право одержати право власности, але умер, нім єще став канадйским горожанином, его спадкоємці дістають ту фарму, хоть і они не суть горожанами.

Жовніри, котрі суть в військовій службі в полудневій Африці або деінде, мають право до фарми повзятої, хоть на ній не сидять. Єли-б котрий з жовнірів-фермерів був ранений або з иньшої причини лежав хорий, може за дозволенем міністра одержати право власности, хоть приписаний час ще не вийшов.

Козацтво і гайдамащина

в „Енеїді“ Котляревского.
(Далі).

В иньшій місці „Енеїди“ читаємо, як на поміч Турнови спішать королі з князями, а поміж ними:

Цекул, Пренестский коваленко,
В Латію з військом также пхавсь.
Так Сагайдачний з Дорошенком
Козацким військом величавсь.
Один з бунчуком перед ратю,
Позаді другий п'яну братю
Донським нагаєм підганяв.
Рядочком їхали гарненько,
З люльок тютюн тягли смачненько,
А хто на конику куняв...¹⁾

Нема найменшого сумніву, що і сей послідний образ є відгомоном української, народної пісні. Нарід співає про Сагайдачного:

Ой на горі та женці жнуть,
А по під горою,
Попід зеленою
Козаки йдуть.

Попереду Дорошенко
Веде своє військо,
Веде Запорожске
Хорошенько.

По середині пан Хорунжий,
Під ним кониченько,
Під ним вороженький
Сильний і дужий.

А по заду Сагайдачний,
Що проміняв жінку
На тютюн і люльку
Необачний.²⁾

Образ, оспіваний в народній пісні, послужив Котляревському темою до пародії, коли поет додав, що один з вождів козацтва їхав тому по заду, щоби підганяти п'яну братію донським нагаєм.

Троянці, пливучи по морю, співають не лише про світлі часи з життя козацтва, але і про нещасну для Мазепи битву під Полтавою, а вкінці і про події, що довершувались в рік знесення Гетьманщини, або й по зруйнованню Запорожської Січі. Троянці «куржикали пісеньок»:

Як в пікінери набірали³⁾,
Як мандровав козак всю ніч;
Полтавску славили Шведчину
І неня як свою дитину
З двора провадила в похід;
Як під Бендерю воювали,

¹⁾ Там же. стр. 42. пісня IV.

²⁾ Измаиль Срезневский: «Запорожская Старина». Ч. I. Харків 1833. стр. 58—9.

³⁾ Онишкевич: «Руска бібліотека». Ч. I. стр. 16. пісня III.

Завдяки проєктові ген. Мельгунова, рішено дня 20. марта 1764. р. утворити на полудневій границі Гетьманщини з областей Нової Сербії окрему «новоросійську» губернію, що мала бути охороною російського царства против Криму. Населеню нової губернії обіцяно широкі полекші і вольности, а для охорони краю від неспокоїних сусідів поручено Мельгунові зорганізувати два гузарські і три пікінерські полки. В пікінерів набираю козацтво без відомости гетьмана. Репрезентантів висшого козацтва іменовано ротмістрами, поручниками і т. п. часто против їх волі, дорогою погроз і насилля. Так само вербовано в пікінерів низше козацтво, як про се свідчать численні акти. Д. Миллер: «Шикінерія». Київск. Старина 1899. р. том 67. стр. 301—322. В пікінерів набираю також козаків в р. 1775., коли царіці треба їх було для війни з Турками. Драгоманов: Нові українські пісні... стр. 17.

Без галушок, як помірали,
Колісь, як був голодний год.

Послідні верші, як каже проф. Дашкевич, вказують, правдоподібно, на козацкі оповідання про невігоди, які доводилось переносити козацтву, коли оно боролось на боввищах враз з російською армією. Одно з таких оповідань про «Очаківську біду» записав Куліп в на пів розваленим Мотренинським монастири від бідного его настоятеля в р. 1843 зі слів якогось полковника, Перепелиці.¹⁾ До тих послідних часів, як справедливо зазначає проф. Дашкевич, поет немовби переносить Енея. Еней і его дружина — се не тільки «ватага пройдисвіта», як висказав ся Шевченко; але се немовби козацтво, що бродило по світі, по зруйнованню Січі.²⁾

Доси бачили ми, що в апотеозі слави Гетьманщини і в зображеню Запорожців поет не ріжнить ся зовсім від народних пісень. Розходять ся однак ще о се, чи поет не бачив, яку тяжку кривду заподіяла Гетьманщина українському козацтву і «черни», коли загарбала в свої руки землю і вводила панщину?

По моїй гадці, поет, що з горячим співчутем обіймав простий, покривджений народ, дав нам при величаню Гетьманщини також легкий натяк на кривди, які висна, козацка старшина нанесла народови. Коли мати Енея, Венера, пішла жалитись Юпітрови, що Юнона єї синові, якого поет величає «хлопцем, хоч куди козаком»³⁾, то знов «кошовим»⁴⁾, то «гетьманом»⁵⁾, не дає жити на світі, Юпітер з відтінию ніжної сатири відповідає:

Ох доню, ти моя голубка!
Я вправді твердий так, як дуб.
Еней збудує сильне царство
І заведе своє там панство;
Не малий буде він панок.
На панщину ввесь сьвіт погонить...

В послідних словах находимо відповідь на поставлене в горі питанє. Еней, «козак», «кошовий», «гетьман» буде не малим паном, таким, якими були українські гетьмани, хоть се «панство» поведе за собою панщину.

На вступі згадали ми, що український люд відвіс ся з великим жалем до зруйнованя Запорожської Січі. Тут додамо, що в українських піснях пробиває ся не лишень жаль, але видний також протест против насилля російської царіці, а побіч того вказане значінє козацтва для самої Росії. Так читаємо в українській пісні:

Ой підемо на столицю,
Прохати царіцю;
Отдай землі запорожскі
По прежню границу.
А царіця, вража мати
Напует напустила,
Вона в Січі Запорожця
Та й занастаила.
Ой Боже-ж наш, Боже,
Поможи нам з неба!
Колісь буде Запорожця
І царіці треба.⁶⁾

¹⁾ Дашкевич: «Отзывъ о сочиненіи Петрова...» СПб. 1888. стр. 64 і Куліп: «Записки о южной Русь». Т. I. стр. 289.

²⁾ Дашкевич: Малорусскія и другія бурлесккия энеиды. Киевск. Старина р. 1898. том 62. стр. 182.

³⁾ Онишкевич: «Руска бібліотека». Т. I. стр. 1.

⁴⁾ Там же. стр. 45. пісня V. Еней говорить про себе Евандрови:

«Я кошовий Еней Троянець,
Скитаюсь по миру мов ланець,
По всім товчу ся берегам».

⁵⁾ Там же. стр. 47. пісня V. Евандр каже до своїх війск:

«За його бийтесь, умирайте,
Еневих врагів карайте,
Еней мій сват, — а ваш гетьман».

⁶⁾ Драгоманов: Op. cit. стр. 18. Пісня не помилалась в відпованю. По зруйнованню Запорожської Січі звелено козакам повернутись в селян, або вийти в ті місця, звідки хто був. Майже пять тисяч козаків успіло втечи на човнах вниз по Дніпру до землі, підданої турецькому султанови, а сей дозволив їм оселитись на Дунаю. Кілько разів царіця викликала їх звідси, они не слухали і зіставались там аж до 1828 року. Тимчасом для війни з Турками треба було козаків, і Грицько Потьомкін враз з царіцею стали набирати козаків в пікінерські полки (1775), а опісля скликати Запорожців у нове військо (1785—7). Се військо назвали скоро Чорноморським (1789) і назначили ему землю між Богом, Дністром і Чорним морем (1790). Отаманами сего нового війська настановлено старих запорожських старшин і між ними Захарія (Харка) Чепігу (1788), а Потьомкін назвавсь гетьманом козаків катеринославських і чорноморських. В 1791. р. Потьомкін умер, — царіця помирилась з Туреччиною, а в октябрі 1792 р. Харко Чепіга привів їх на Кубань, де військо чорноморське сидить і доси і де его недавно перемішано з московськими козаками і обернено на військо кубанське. Там же стр. 17.

Чи не найдемо чогось подібного в «Енеїді» Котляревского?

Жаль за Січю висловлює поет у всіх тих уступах, де співає про Запороже і его славу.

На протест против царіці Котляревского не стати. Українські оспівчені верстви скоро помирились з тим положенем, в яким найшлась Україна при кінці XVIII. віку. У Котляревского не викликає ніяких сумних споминів бій під Полтавою, де рішилась остаточно доля козацтва і України. Котляревский бере навіть сторону сеї частини козацтва, що виступала з російськими військами против Мазепи, а союзників Мазепи, Шведів, зове «прочварами»:

Було полковник так Лубенский,
Колісь к Полтаві полк веде
Під землямі Полтавскі вали
(Де Шведи голови поклали)
Полтаву матушку спасать...
Пропали Шведи тут прочвари,
Пропав і вал...¹⁾

Поета не стати на протест, бо він з пересвідчення монархист, коли кличе до Латинців, що не хотять послухати свого короля:

Вельможі! хто царя не слуха,
Таким обрізать ніс і уха
І в руки всіх отдать катам.²⁾

Однак так само, як народна пісня, розуміє Котляревский значінє козацтва для російської держави. Він вказує, які користи могла-б мати Росія з гетьманських і запорожських полків. Тим то у Котляревского гетьманські полки:

Як грянуть, сотнями ударять,
Перед себе списи наставлять,
То мов мітлюю все метуть.³⁾

Тому також у поета військо Запорожске:

Воно так бачиш, хоч негарне,
Як кажуть то нерегулярне,
Та до війни самий злий гад.⁴⁾

Що так, а не инакше треба розуміти сеї уступи, на се вказують поміж иньшим прихильні відносини до козацтва воєнного губернатора України в поч. 30-літ, князя Репніна, у котрого Котляревский був любимцем.⁵⁾ Можна також догадуватись, що самим добром теми до «Енеїди» хотів Котляревский звернути увагу Росії на значінє українського козацтва, що по зруйнованню української Трої, Запорожської Січі, немов ті Троянці, блукало по чужих землях.

(Далі буде).

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

З Ішля пишуть до Information під днем 20. серпня: Ті, які надіяли ся, що подорож п. Кербера буде мати якісь безпосередні, політичні наслідки, збогатіли о одно розчарованє більше. Остало при тім, що вже було постановлено, як цісар приїхав сюди — ані розв'язанє, ані октройованє, лише нова проба з парламентом в осени. Однак постановлено услівя: пробу має лише тоді підняти ся, коли мож бодай буде прийняти, або бодай мати надію, що він стане здібним до праці. Ся ухвала заслугує лише на похвалу. Не можна заперечити, що авантури в парламенті послів не лише приносять шкоду державі, але прямо стають небезпечними з огляду на правне почутє загалу. Найгірші наслідки може викликати се, коли населенє бачить, що на місці, де закони винні мати своє жерело, безкарно можна їх там нарушати. Се не повинно повторити ся, коли лише в який небудь спосіб можна се удержати. Иньшими словами, коли не буде бодай сякої-такої певности, що не прийде до до обструкції, то парламенту не належить зовсім скликати. Отже задачею найблизших днів є, набути певности, або бодай дані (бо про певність на жаль не може бути бесіди) до якогось заключеня правдоподібности. Сим поклопочуть ся сам президент міністрів і міністер Резек і небавом побачать, на чім они стоять. Не формальні конференції, на яких виступають з бесідами і «викладами» та на яких завсїгди

¹⁾ Онишкевич: «Руска бібліотека». Ч. I. стр. 42. пісня IV.

²⁾ Там же. стр. 39. пісня IV. Порівнай також Дашкевича: «Малорусскія и другія бурлесккия энеиды» стр. 183.

³⁾ Онишкевич: «Руска бібліотека». Ч. I. стр. 40. пісня IV.

⁴⁾ Там же. стр. 40. пісня IV.

⁵⁾ Гляди Н. С. «Къ истории малороссійскихъ козаковъ, в концѣ XVIII. и въ началѣ XIX. вѣковъ. Киевск. Стар. 1897 р. і Дашкевича: Op. cit. стр. 182.

одня другого доводить до пристрасти, — але правительство порозуміє ся з провідниками партій, буде старати ся зорієнтуватись і коли вже прийде до переконання, ще зорієнтувало ся достаточо, рішить само так або сяк. Се є розумний *modus procedendi* (спосіб поступованя), накопи формальні конференції, після яких може ще «ухвали клюбів» мали-б прийти — були-б вже зразу засуджені на зрив. Тепер же на всякий спосіб не є рішене, що на случай некорисної інформації правительства оно має сейчас приступити до розв'язаня. Ще і тоді можна буде чекати та дати часу природному процесови примиреня та успокоєня. Державна рада була вже зібрана сего року; отже вже досить учинено §. 10-му основного закона про заступництво держави. З конечности можна чекати аж до 1901 року зі скликанем державної ради, бо прецінь делегації не потребують скликувати ся вже сего року. Отже коли схочуть відложити розв'язанє і зглядом кризиса поступати дїляторично, то се можна вчинити та на разі поки-що помагати собі §. 14-им, о стілько, як можна. Ситуація не є на жаден спосіб безвихідною і в жаднім згляді. Такою она не стане і в осени. Справи дозріють, тільки їм треба дати часу на те.

В Китайській справі наступила друга фаза, яка займає тепер увагу дипломатичних кругів і світової преси. По занятю Пекіна повстало питанє: що дальше робити? Переговорювати нема з ким, бо цїсарева утікла в Пекіну, а всі уповномочені нею до переговорів достойники, навіть Лігунчанг не дають достаточної запоруки для додержаня умовій мира, особливо з огляду на знану хитрість і перетельність китайської дипломатії. Держави радї-б покінчити війну як найскорше, а Китайці будуть переговори проволікати так, що самі кошти удержаня війська стануть правдивим нещастєм для держав. Отже що-до становиска держав, то вже звісно з телеграмів, що Франция устами міністра заграничних справ Делькаса-ого заявила «своє тісне порозумінє завсїгда і всюда з Росією, яка проклямувала свою цїлковиту згоду з другими союзними державами що-до поступованя в Китаю». Згода-ж Росії іде о стілько, що в жаднім разі не виступить як протекторка Китаю проти союзних держав, але не має найменшої охоти дальше ангажувати ся в китайській війні. Се ясно виходить з заяви «С Петербургских Ведомостей», де кн. Ухтомский напевно в дусі інтенцій міродатних кругів висказує так: «По увільненю нашого посольства устає всяка причина дальшої воєнної акції і являє ся не лиш можливість, але і конечність як найскоршого єї закінченя. Можемо заключити з Китаєм добрий мир, а впрочім навіть лихий мир є ліпший, як довга сварка. Наше правительство потрапить так забезпечити сибірську границу, що напади Китайців більше не повторять ся, а до сего не потребуємо помочи пільших держав. Чим скорше прийдемо до порозуміня з Китайцями, тим більше утішить ся кожний Росіянин. Коли інші держави переймуть ся нашими засадами, виясненими в російськїм урядовім комунікаті, то і они легко можуть заключити мир. Коли однак схочуть попірати свої власні, спеціальні користи, то се нас вже нічо не обходить. Росія нікому не буде виймати каштанів з огню». Іншим духом переняті Англичани, які хотїли-б заняте Пекіну використати аж до послїдних границь для своєї торгівлі. В Шангаю дістав ся їм начальний провід над союзними військами, в долині Янче згромаджують свої оружні сили для евентуального розпочатя самостійної акції, але поки-що виступають умірковано і держать ся разом з Німеччиною стисло при порозуміню з другими державами. В віденських дипломатичних кругах задивляють ся дуже песимістично на китайську справу. Коли китайському правительству поставлять дуже тверді услїва мира, а се є більше ніж правдоподібним, то оно не буде в силі прийняти їх і рішить ся на дальшу війну, а тоді єдність держав буде виставлена на таку тяжку пробу, що ледви єї перебуде.

Новинки.

— Календар. В четвер: гр.-кат. Лаврентія; рим.-кат. Пилипа. — В п'ятницю: гр.-кат. Євїла; рим.-кат. Вартоломея.

— **3 Руского Товариства педагогічного у Львові.** Маємо честь подати до відомости Вп. Родимців, що в сїм році шкільнім вітвираємо з женьської школі виділовий ім. Шевченка вже і класу VII. (III. виділову). Виділ винавал при площі Стрілецькій ч. 6. гарний льокаль о семи комнатах на поміщенє сеї школи. Є се той сам льокаль, де через довші літа була поміщена женьська руска школа вправ учительської семінарїї.

Записи до сеї школи будуть відбувати ся при пл. Стрілецькій ч. 6. дня 5. н. ст. вересня рано від год. 9. до 12. і пополудни від 3. до 5. Дня 6. вересня відбуде ся богослуженє, а 7. зачне ся наука. Перед 5. вересня можна вписувати письменно під адресою Видїлу або і особисто в Дирекції рускої гімназїї.

— **Іменованя і перенесєня.** Міністер просвіти іменував тимчас. шкільними інспекторами окр. в IX ранзі: Еразма Ясевича для шкільн. округу Бжеско і Марцеля Новаковского для шк. окр. Богородчани; дальше іменував Корнелія Червінського і Володимира Марковского головними учителями в муж. семінарїї учительській в Заліщиках.

Намісник переніс старших комісарів повітових: Володимира Криницького з Горлиць до Бжеска, Юліяна Бронарского з Грїбова до Горлиць і повітового комісаря Казимира Погорецкого з Тарнова до Грїбова.

— **Процес Айтнера.** Позавчера перед звичайним трибуналом в Самборі почала ся розправа против Людвика Айтнера, б. інспектора самбірської поліції, обжалованого о знуцанє над в'язнями. Салю розправ наповнили битком не лише Самбір'яни, але багато приїзжих з околиці священників і свїтських. Появу Айтнера на сали привитали зібрані з невдоволенєм. До розправи не прийшло, бо на внесенє оборонця д-ра Сумпер-Солянського трибунал заявив ся некомпетентним до переведеня процесу і передав цїлу справу судови присяглих. Близкія подробности неспілої розправи є ось які: Людвик Айтнер — як звісно — переніс ся по процесі самбірських поліціантів до Ясла, де урядує в старостві. Фіакерські візники зі Самбора змовили ся, не везти б. інспектора поліції з залізничного двірця. Однак сам Айтнер перечеував, що можуть єго «величаво» прийняти в Самборі і висїв на попередній стадії, а звідтам візком приїхав рано перед 8. годиною до суду, так, що не звернув на себе нічийої уваги. Прикрїпше було з ним по розправі. Перед судовим будинком стояло кількасот людей, а коли Айтнер показав ся, привитано єго криком: «гаман», «тортури», «розбійник». З найбільшим страхом утік Айтнер до недалекого костела за порадою свого оборонця. Товпа зібраних більшала з кождою хвилию. Айтнер не міг ніяк вийти, щоб не упасти жертвою розяреної юрби. Вкінці прибула поліція і фіакром відвезла свого давного шефа на найближшу залізничну стацию за Самбором. Загально думають що Айтнера з якихсь незвісних причин не замкнули аж до остаточного рішеня суду. Чому се так, того не уміє ніхто вияснити, але після гадки правників не є оно добре.

— **На нових залізничних подільських і покутських вхолодїти в житє з днем 1. вересня с. р.** нова тарифа, після якої наступить зрівнанє оплати за перевіз з дотеперішною оплатою на державних залізницях.

— **Демократичний клюб** соймовий польський зібрав ся нинї у Львові на нараду в цїлі реорганізації єсторонництва, ревізїї програми і порозуміня з иньшими єсторонництвами, що стоять на ґрунті народної польської демократії. До участя в нарадах запрошено видїйших своїх єсторонників.

— **Гігієнічна вистава** в Неаполі, яку вітворено в маю, потриває аж до половини вересня с. р. Цїлюю вистави було піднести житє в літній порі в міскім парку над морським залівом. Попри каварні, другорядні театри, кіоски займають виставові павільони досить малу просторонь. В них містять ся пляни заведень для сухітників, пляни водопроводів Серіно, що достарчають води для Неаполі і околиці, ратункові прилади місцевої стациї ратунової, прибори товариства Червоного Хреста, внутрішні уладженя італійських шпиталів і т. п. Взагалі вистава представляє ся густовно, що є саме цїхою Італії. — Сам Неаполь належить до тих щасливих місць, де в околиці находять ся лічнічі жерела майже всіх типів: алькалічні, сірчані, залїзні, магнезієві і ин. з теплотою від 14° до 100° С. Причина сего лежить в тім, що недалеко находить ся Везувій, а звичайно в якімсь незначнім віддаленю від вулькана можна стрїтити всі роди здроїв. Неаполітанці задумують устроїти у себе велике заведенє для туберкулїчних, головню зимову стацию, переходову між Каїром а Мераном.

— **Клопїт в цловім урядї.** До швайцарского уряду цлового в Женеві надїйшла пачка з написю: «тресовані блохи». Ся новість в міжнародній тарифї цловій навесла урядникам немало клопоту. Перекинено всі тарифи, але відповідного параграфу не можна було ніяк найти. Вкінці звернено ся до начальника уряду, а сей пригадав собі, що недавно заходила також по-

дїбна квестія зі скринкою шаранчи. Тоді порішено, що шаранчу можна пустити через границу як артикул живности. Однак при остатнім случаю не можна було примінити сего рішеня, бо справа стояла як-раз противно. Начальник не хотячи брати на себе відвїчальности, звернув ся з запитом до союзної Ради в Берні, а ся надїслала рішенє, що блохи належить оцїлити як «менажерню жадну крові».

— **Дрібні вїсти.** Дня 7. і 8. вересня відбудуть ся у Львові збори бувших учеників ц. к. академічної гімназїї, що в 1870 р. покінчили осьму класу в сїй гімназїї. Зголошеня до участя приймають пп. Тиверій Гобгарский, радник скарбовий, оба у Львові. — Бурмістр в Ряшеві др. Яблонський враз з цїлою радою громадского зрєкли ся своїх почестий. — Почесним горожанством надїлила громада Турка посла Гїжовского. — До Борщєва приїхав прокуратор з Тернополя п. Піводкий, щоби переводити доходженя в справі рільничого страйку. — В Коломиї допустив ся невислїдженій злочинець спрофанованя моцїй 17-літної дівчини, Катєрини Джиглюк, котру поховано перед тижнем. Рано найшов гробар розкопаній грїб, з якого викинено на бік трупа, обдертого з одїжи. — Зараза на безроги лютить ся в Борщєві і окресности. В самім Борщєві вибито 400 штук. Намісництво вислало в борщівський повіт 4 ветеринарів.

Телеграми.

Прага, 21. серпня. «Nar. Listy» довідують ся від кругів, близьких др. Кербера, що на язикувїм поли він не в силі дати Чехам жадних концесий не лише з огляду на Німців, але і на иньший ще чинник. Що-до концесий на других полях, то про них може бути бесїда аж доперва тоді, коли Чехи допустять до урухомленя парламенту.

Відень, 22. серпня. Доносять сюди, що перський шах приїде до Відня в гостину до цїсаря дня 18. або 19. вересня.

Інсбрук, 22. серпня. Генерала Вальдерzego в переїзді повитали тут на двірці: намісник Тироля і офіцирский корпус.

Рим, 22. серпня. Генерал Вальдерзе прибув сюди вчєра вечером. Нинї буде на авдієнції і на свіданю у короля, відтак поїде до Неаполю, де стрїне ся зі своїм штабом.

Відень, 22. серпня. Король румунський має приїхати сюди incognito дня 29. с. м., а слїдуючого дня відвідає цїсаря в Ішлю, архикнягиню Елісавету Марію в Травнкірхен і 31. с. м. удасть ся в дальшу подорож через Монахів до Раґацу на курацию.

Рим, 22. серпня. Адвокат Тураті, відвідав свого клієнта Брешіого та після розмови з ним не прийняв ся єго оборони. Убійникови короля визначили єх офо адвоката Мартелі-ого.

Букарешт, 22. серпня. Арештовано тут Болгарина Георгієва в хвилі, коли хотїв виконати замах на префекта поліції Дебрєску. Найдено при нїм кинжал і револьвер.

Рєка, 22. серпня. Арештовано тут французского анархіста Саґнака під закидом обиди маєстату. Сей анархіст приготовляв ся до виїзду до Відня.

Триєст, 22. серпня. Вчєра арештовано тут другого портїєра з готелю «de la ville» Панзавольту, якому доказано зносини з арештованим вже портїєром Янї-м.

Шангаї, 22. серпня. Після донесень з урядового, китайского жєрела, стято в Пекїні президента цивільного правительства, міністра цїсарского дому і одного члена Чунґліямену. Цїсар і цїсарева-регентка находять ся 60 миль на захід від Пекїну під сторожію князя Туана.

Вешінґтон, 22. серпня. Тутешнє японське посольство одержало телеграму з Токіо з дня 19. с. м., після якої китайські війська в Пекїні дофнули ся до цїсарської палати. Японський відділ, який одержав приказ заняте палату, стрїтив ся з завзятим опором китайского війська і борба з ним триває до тепер.

Льондон, 22. серпня. «Daily Mail» доносить з Йокогами, що Японія вислала корабель з військом до Шангаю для охорони своїх підданих.

Париж, 22. серпня. До Temps доносять кореспонденти з Шангаю, що за цїсарєвою, яка забрала з собою 50 мільонів таєлів (190 міль. корон), пустила ся в погоню японська кавалерія.

Таку, 22. серпня. Доносять, що союзні війська вдерли ся дня 17. с. м. до части міста Пекїну, названої «святим містом».

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1900.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
1-35	6-10	з Кракова, Берліна, Варшави, Відня		6-25	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава		Борислава Бродів дв. головний > дв. Підзамче Потутор Стружа (1. лип. до 15. вер.) дв. Підз. дв. гол. дв. гол. дв. гол. дв. гол. дв. гол. дв. гол. дв. гол. дв. гол. дв. гол.
	6-20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова		6-30	до Підволочиск (Київа) Бродів		
	6-46	з Брухович, шод. від 13. мая до 16. вер. вк		6-43	до Станиславова, Підвисокого, Потутор		
	7-45	з Янова		6-55	до Станиславова, Підвисокого, Потутор		
	7-40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		8-30	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа		
	8-00	на дв. головний		2-55	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 15. вер.)		
	8-05	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия		9-09	до Янова		
	8-15	з Сокала, Рави рускої		9-15	до Янова		
	8-50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.		9-25	до Підволочиск, Бродів, Гусятин дв. Підз.		
	11-45	з Ядослава і Любачова		9-42	до Станиславова (Керемезе, Потутор)		
	11-55	з Станиславова (Керемезе, Потутор)		9-55	до Чернівців, Станиславова		
	12-55	з Янова		10-20	до Сокала, Белзця, Рави рускої і Любачова		
1-15	зі Скольного, Стрия, а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.		1-25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята			
2-20	3-14	з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і св.)		2-15	до Брухович від 13. мая до 15. вересня в неділі і свята		
	5-17	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.		3-05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.		
	2-35	на дв. голов.		3-15	до Янова щоденно від 13. мая до 16. вер.		
1-45	5-45	з Кракова		3-26	до Брухович шод. від 1. мая до 16. вер.		
	6-00	з Чернівців, Іцкан		3-30	до Рашева, Хирова, Любачова		
Ніч				Ніч			
8-40 2-31 12-20	7-24	з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і св.)		6-10	до Станиславова		
	8-28	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)		6-13	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б. а від 16. вер. до 30. марта 1901 щоденно		
	8-50	з Брухович від 13. мая до 16. вересня шод.		6-30	до Кракова (Відня; Берліна, Варшави)		
	9-23	з Янова щоденно від 1. мая до 15. вер.		6-50	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша		
	9-45	з Кракова (Відня, Берліна), Ясла, Розвадова		7-10	до Тернополя дворець головний		
	10-00	з Чернівців, Букарешту, Гусятин, Потутор		7-33	дворець Підзамче		
	10-15	з Лавочного (Пешту) Хирова		7-25	до Сокала і Рави рускої		
	10-12	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.		7-48	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і св.)		
	10-30	на дв. голов.		9-12	до Янова від 1. мая до 15. вересня		
	12-05	зі Стрия, зі Скольного від 1. мая до 30. вер.		10-40	до Чернівців і Іцкан		
3-12	з Підволочиск на дворець Підзамче		10-50	до Кракова, Відня, Варшави			
3-35	на дворець головний		11-00	до Підволочиск, Бродів дв. голов. ii			
			11-25	дв. Підза			
			4-15	до Кракова, Відня, Берліна, Самбора			
			4-45	до Брухович від 13. мая до 17. вер. шод.			

ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский рівнять ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переховання папери вартісні і дав на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важкі документи.

Під тим виглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійш заридженя. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовий.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень „ДНЪСТЕРЪ”

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. **Ординариатам** всіх **трех евархій**, обезпечає будинки, уряджене домашнє скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках **протів шкід огневих.**

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносивть:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	—	
„ спеціальна	1.684	50	
Фонд основний	72.000	—	
„ емеритальний	18.166	60	

Тарифи «Днѣстра» дуже умірковані, услія обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроболочно. До кінця 1899 року вносили виплачені шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Поліси «Днѣстра» приймає Банк красий і Каси ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Теробовлі і Заліщиках при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дав найкористнійші услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускім язиці. **Зголошеня** о уділеня агенцій в окрестностях, де нема близько агентів «Днѣстра», приймає ся. «Днѣстеръ» виплатив агентам по конець 1899 р. провізій 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

Товариство взаїмного кредиту „ДНЪСТЕРЪ”

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім «Просьвіти»).

уділяє позички за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першій місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Св'ященики, не посідаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителів предложити еще полісу житєву; обезпечитись можна через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згаданє Товариство приймає вклади до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%.

Удїл членський вносивть 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Днѣстеръ».

Інформації уділяє Дирекция лїстовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Днѣстеръ».

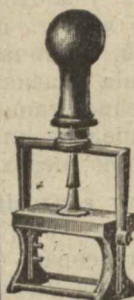
Артистичне заведенє ритовниче малярства шильдів. відливаня, таблиць, виріб печаток кавчукових і великий вибір кавчукових друкарень

Генрик Шапіра

Львів, ул. Коперника ч. 3 (побіч антики Вп. Міколяша). Виконує дуже красно всілякі роботи, а іменно: печатки кавчукові і металеві для громад і урядів парохіальних. Шильди мальовані на шклі, дереві, блясі та полотні. Всілякі лякерования, позолочуваня хрестів. Таблиці і шильди лянї з ріжних металів, таблиці наґробні і назви улиць, числа на доми.

ґравури на металю та дорогих камінях, печатки, штанци, відзнаки, букви, моноґрами, герби і гузики до упряжи та ліберні. Марки печаткові, бляшки шпунт. для броварів. Нуморатори і стемплі на датум. Обцяги до пльомб, шабльони. Краска до печаток та хемічна краска до білизни.

Цінники даром і франко.

Всілякі
КУПОНИ
вильосовані
цінні папері
виплачує без потрученя
провізії або копіїв
Контора виміни
Ц. к. упр. гал. акц.
БАНКУ
Гіпотечного.